

► ANALİZ / SELİM TOSUN

EKİM 2026

SURİYE TOPARLANIRKEN İSRAİL SALDIRIYOR: DEVİRİM SONRASI SURİYE’NİN GÜNEYİNDE GÜVENLİK PARADOKSU

www.insamer.com
info@insamer.com

İNSAMER
İNSANİ VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

Büyük bedeller ödeyerek 61 yıllık Baas rejimini sona erdiren Suriye halkı, güneyde büyük bir egemenlik sınnavıyla karşı karşıya: Şam yönetimi diplomasi ve mülkiyet hukukuyla egemenlik hakkını savunurken İsrail, askeri baskıyla işgal hatlarını kalıcı hale getirmeye çalışıyor. İsrail'de 27 Ekim'de yapılacak seçimler ise bu dosyayı bir güvenlik meselesi olmanın ötesinde, seçim kampanyasının da malzemesi haline getirdi.

Giriş

8 Aralık 2024'te Baas rejiminin devrilmesi, Suriye'de 61 yıllık bir dönemi bitirirken Orta Doğu'daki dengeleri de kökünden değiştirdi. Şam'da yönetimin değişmesiyle birlikte Suriye halkı için onlarca yıl süren baskı ve iç savaş dönemi geride kaldı; fakat ülke bu kez egemenliğini ve toprak bütünlüğünü koruma noktasında zorlu bir sınavla karşı karşıya geldi. Suriye Cumhurbaşkanı Ahmed eş-Şara liderliğindeki yeni yönetim bir yandan ülkeyi toparlamaya, kurumları çalıştırmaya, Suriye Demokratik Güçleri (SDG) ve Süveyda Dürzileri ile diyalog kurarak iç entegrasyonu sağlamaya çalışırken, diğer yandan ciddi güvenlik tehditleriyle mücadele ediyor.

Suriye'nin toparlanma emareleri göstermesi, Doğu Akdeniz hattındaki güç dengesinin değişmesinden endişe eden İsrail'in hızla harekete geçmesine yol açtı. İsrail, "önleyici savunma" söylemini öne sürerek Suriye'nin egemenliğini ve bölgesel istikrarı doğrudan etkileyen son derece müdahaleci bir askeri politika izlemeye başladı. 22-24 Eylül 2026'da New York'taki BM 81. Genel Kurulu bu tabloyu diplomasi arenasına taşıdı: Ürdün Kralı II. Abdullah güney Suriye'deki gelişmelerin Amman'a yansımalarını, Suriye Cumhurbaşkanı Şara Golan'ın egemenliğini, Bin-yamin Netanyahu ise Golan üzerindeki tarihsel iddiasını kürsüye taşıdı.

GOLAN'DA İSRAİL'İN İŞGAL ALANININ GENİŞLEMESİ

LÜBNAN - İSRAİL ORDUSUNUN GERİ DÖNÜŞ YASAĞI GETİRDİĞİ KÖYLER

- İsrail'in iddia ettiği "tampon bölge" (19 Nisan - 18 Haziran)
- 18 Haziran'da yeni dahil edilen alanlar
- 18 Haziran'da Lübnan lehine düzenlenen alanlar
- İnfilak ettirilen alanlar, 8 Eki. 2023 - 31 May 2026
- İsrail'in nüfustan arındırmaya çalıştığı bölge

SURİYE - GOLAN TEPELERİ BÖLGESİ

- İsrail ordusu
- İsrail Kapalı Askeri Bölgesi
- Golan Tepeleri
- İsrail üsleri
- Sufa 53 Hattı
- İsrail akınları
- İsrail saldırıları

Ekim ayına gelindiğinde ise tablo iki yeni unsurla daha da karmaşıklaştı. Birincisi, İsrail'in Kuneytra'daki tampon bölgede yürüttüğü ve yeniden hız kazanan "Sufa 53" hattı; ikincisi, 27 Ekim'de yapılacak İsrail genel seçimleri. Bu analiz, 8 Aralık sonrasındaki güvenlik paradoksunu saha ve diplomasi arenasındaki gelişmelerin ışığında ele alıyor.

2011-2024 Dönemi: Esed Rejimi Sürecinde İsrail Saldırılarının Kapsamı

Suriye iç savaşının başladığı Mart 2011'den devrimin gerçekleştiği 8 Aralık 2024'e kadar geçen 13 yılda İsrail, Suriye'deki varlığını temelde bir "gölge savaşı" olarak yürüttü. Bu dönemdeki hava ve füze operasyonları rejimi ortadan kaldırmayı değil; Lübnan Hizbullahı'na giden silah sevkiyatlarını kesmeyi, İran Devrim Muhafızları'nın mevzilerini vurmaya ve Masyaf gibi yerleşim bölgelerindeki hassas füze ve İHA tesislerini işlevsiz hale getirmeyi amaçlayan nokta atışı operasyonlardan oluşuyordu.

İsrail bu süreçte Esed rejimini öngörülebilir ve kontrol edilebilir bir muhatap olarak gördü. Golan sınırındaki göreceli sakinliği bozmamak adına 1974 tarihli Kuvvetlerin Ayrıştırılması Anlaşması ile belirlenen tampon bölge sınırlarına genel olarak sadık kaldı. Esed'in iktidarda olduğu 2024'ün ilk 11 ayında Suriye genelinde düzenlenen İsrail hava operasyonu ve hedefli suikast sayısı 50 civarındaydı; bu saldırılar ağırlıklı olarak Şam çevresinde, Humus ve Hama'da ve sınır hatlarında yoğunlaştı.

Bu dönemin bir istisnası vardı: 2022'nin ortasında Kuneytra'daki tampon bölgede başlayan "Sufa 53" çalışmaları. O tarihte hat, İran bağlantılı gruplara karşı bir sınır tahkimatı olarak planlanmıştı. Ancak bugün aynı hat 8 Aralık sonrası kalıcılaşma eğiliminin en somut göstergelerinden biri haline geldi.

8 Aralık Devrimi Sonrası İsrail'in Hukuksuz Askeri Müdahaleleri ve Doktrin Değişimi

8 Aralık 2024'te Şara yönetiminin halk devrimi sonucu Şam'da ülke yönetimini ele geçirmesi ve Baas ordusunun dağılmasıyla birlikte İsrail, nokta operasyonlarını bir kenara bırakıp Suriye'nin askeri kapasitesini tasfiye etmeyi ve sahada alan hakimiyeti kurmayı hedefleyen yeni bir stratejiye geçti. İsrail Hava Kuvvetleri, devrimden sonraki ilk 48 saatte düzenlediği 500'den fazla hava saldırısıyla eski rejimden kalan askeri altyapının yüzde 70 ila 80'ini imha ettiğini duyurdu. 8

Aralık'tan bu yana İsrail'in Suriye genelinde yaptığı hava ve kara müdahalelerinin sayısının bini aşması, askeri hareketlilikteki tırmanışı net biçimde gösteriyor.

Devrimden bu yana geçen 22 aylık dönemde MiG ve Su savaş uçakları, Pantsir ve S-200 hava savunma sistemleri, stratejik füze depoları ile Lazkiye ve Tartus limanlarındaki donanma unsurları, İsrail tarafından sistemli biçimde hedef alındı. İsrail yalnızca havadan vurmakla kalmadı; 1974 Anlaşması aşılarak BM denetimindeki tampon bölgeye girildi ve Cebel eş-Şeyh (Hermon Dağı) silsilesindeki stratejik tepelerde İsrail askeri karargahları kuruldu.

Saha verilerine göre 8 Aralık'tan bu yana Kuneytra ve Dera bölgelerinde 1.000'in üzerinde sınır ötesi baskın, devriye ve geçici işgal hareketi yapıldı. Eylül 2026'da Suriye Bağımsız Uluslararası Soruşturma Komisyonu da İsrail'in güneydeki askeri faaliyetinin "giderek süreklileşen ve yerleşikleşen" bir nitelik kazandığını belirterek geçici kontrol noktaları, kalıcı askeri tesisler, devriyeler ve baskınlar belgeledi. Henüz hava ve deniz boyutuyla ordusunu donatamayan Şam yönetiminin talebi İsrail'in 8 Aralık 2024 hattına, yani 1974 düzenine dönmesi. İsrail ise mevcut durumunu "önleyici güvenlik" diye kodlayıp hem 1967 Golan'ını hem 2024 sonrası tampon bölge varlığını aynı pakette tutmaya çalışıyor.

Şam'ın İç Entegrasyon Hamleleri ve Süveyda Dosyası

Suriye sahasındaki askeri müdahalelerin bu derece tırmanmasının arkasındaki temel etken, yeni Şam yönetiminin ülkenin iç sorunlarını adım adım çözmeye başlaması ve ulusal birliği sağlama yolunda mesafe katetmesidir. Suriye Savunma Bakanı Murhaf Ebu Kasra yönetiminde askeri kanat yeniden yapılandırılırken Şara yönetimi, SDG ile yürüttüğü entegrasyon sürecinde de kritik adımlar atarak bazı bölgeleri kademeli olarak merkeze bağlamaya başladı.

İsrail ise iç sorunlarını çözmeye başlayan Şam yönetiminin tüm kaynaklarını profesyonel, caydırıcı ve büyük bir ulusal ordu kurmak için seferber etmesinden rahatsızlık duyuyor. Eski rejimin kalesi sayılan Lazkiye ve Tartus gibi sahil kentlerinde kamu düzeninin sağlanması ve toplumsal uzlaşma mekanizmalarının işletilmesi de Doğu Akdeniz'de yeni bir denge oluşması nedeniyle İsrail'in rahatsızlığını artırıyor.

İsrail ayrıca güneydeki Süveyda vilayetinde ayrışma dinamiklerini tetikliyor. Hikmet el-Hicri gibi ayrılıkçı ve Dürzi özerkliğini savunan isimleri destekleyerek bölgenin Şam'dan koparılmasını hedefliyor. Hicri'nin İsrail desteğiyle oluşturmak istediği ayrılıkçı hat hala açık: "Ulusal Muhafız" oluşumu, ayrı bölge çağrıları ve zaman zaman Tel Aviv'e yöneltilecek dış müdahale davetleri, güneyde fiili bir istisna alanı üretme çabasını gösteriyor. Ancak sahadaki gerçeklik bu

planı bütünüyle hayata geçirmiyor. Süveyda'nın ağırlıklı isimlerinden Leys el-Bellus ve Süleyman Abdülbaki gibi figürler Şam hükümetiyle yapıcı bir diyalog yürütüyor; Bellus'un Şara'ya tanınan Cumhurbaşkanlığı kontenjanından Süveyda milletvekili olarak Halk Meclisi'nde yer alması, "Dürzi koridoru" hesabını en azından siyaseten zayıflattı.

ABD ve Ürdün'ün de içinde olduğu yol haritası, vilayeti koparma değil merkeze bağlama yönünde baskı üretiyor. Özetle Süveyda'daki paradoks, İsrail'in güneyde hem askeri tampon hem de özerkliği tetikleyerek kriz aramasıyken, Şam yönetiminin aynı güneyi doğal olarak hem egemenlik hem de iç entegrasyon dosyası olarak okumasından kaynaklanıyor.

Ebu Zuhur: Türkiye'ye Dönük Örtülü Mesaj

18 Ağustos 2026'da İdlib kırsalındaki atıl Ebu Zuhur Askeri Hava Üssü'ne düzenlenen İsrail saldırısı, Suriye'deki İsrail varlığının daha yüksek sesle tartışılmasına neden olan bir diğer gelişme oldu. Hama, Halep ve İdlib üçgeninde, Türkiye sınırına yaklaşık 70 kilometre mesafedeki üssün pisti ve depoları vuruldu. İsrail tarafı operasyonu, üsse Türk unsurlarının, radar ve hava savunma sisteminin yerleşeceği iddiasına bağladı; Netanyahu ofisi bunu "güvenlik statükosunun ihlal eşiği" olarak nitelendirdi. ABD Suriye Özel Temsilcisi Tom Barrack ise saldırıyı "gereksiz tırmanma" diye tanımladı.

Hama-Halep-İdlib hattında duran Ebu Zuhur'un vurulması yalnızca Şam'ın askeri kapasitesini değil, bölgede istikrarı ve yeni Suriye ordusunun kurulmasını destekleyen Türkiye'yi de hedef alan örtülü bir mesaj taşıyor. İsrail bu hamleyle, Suriye hava sahasında tek taraflı operasyon gücünü sınırlayabilecek hiçbir bölgesel aktör istemediğini göstermeye çalışıyor.

Sufa 53: Tampon Bölgede Kalıcılaşan Hat

İsrail'in Kuneytra'daki tampon bölgede 2022'den beri sürdürdüğü "Sufa 53" hattı, 8 Aralık sonrası dönemdeki kalıcılaşma eğiliminin en somut göstergelerinden biri haline geldi. Projenin ismi askeri bir birliğe dayanıyor: "Sufa" İbranice fırtına demek, 53 ise 188. "Barak" Tugayı bünyesindeki bir zırhlı taburun numarası. Ordu, bu taburun mühendislik birimleriyle birlikte Suriye cephesindeki yol ve eksenlerin yapımında görev aldığını daha önce duyurmuştu; bu da adın hattı inşa eden birlikten geldiğine işaret ediyor. Mayın temizleme, yol açma, toprak set, hendek, gözetleme noktası ve mevzi inşasından oluşan hat yaklaşık 70 kilometrelik bir güzergaha yayılarak Ekim ayı itibarıyla yeniden hız kazanarak güneyde Yermuk Havzası istikametine uzatılmaya başlandı.

Görsel: İsrail'in, Suriye'nin Güneyinde Tarım Arazilerini Böldüğü Hendekler, Kaynak: AA.

İsrail projesi İran bağlantılı tehditlere karşı bir sınır tahkimatı olarak savunuyor ve hattın varlığını resmen kabul etmiş değil. Ancak sahadaki çalışmalar, hattın kademe kademe tamamlanmaya çalışıldığını gösteriyor. Suriye Dışişleri hattın tamamlanmasını 1974 Anlaşması'nın açık ihlali ve egemenliğe tecavüz olarak kınadı; Türkiye, Katar, Ürdün ve Kuveyt de çalışmaları kınayarak 1974 anlaşmasının uygulanması için uluslararası harekete çağrı yaptı. Hattın toplumsal maliyeti de ağır: yerel yetkililer kuzey ve orta Kuneytra'da yaklaşık 12 bin dönümlük arazinin etkilenmediğini, hendeklerin yağmur suyu akışını bozarak erozyona yol açtığını söylüyor; yaklaşık 250 Suriyeli çiftçi topraklarına erişemiyor.

27 Ekim Seçimleri: Netanyahu, Eisenkot ve Suriye Dosyası

Knesset'in 17 Temmuz'da feshedilmesiyle İsrail, 27 Ekim 2026'da genel seçime gidiyor. 7 Ekim 2023'ün ardından ilk kez yapılacak bu seçim, Netanyahu'nun güvenlik performansı ve savaş yönetimi üzerinden meşruiyetinin sınındığı bir oylama olarak değerlendiriliyor. Suriye politikası da bu tartışmanın doğrudan parçası: muhalefetten Yair Golan, Netanyahu'yu askeri gücü siyasi amaçlarla kullanmakla ve Suriye üzerinden Türkiye'yle gerilimi tırmandırmakla eleştiriyor.

Anketler tabloyu belirsiz bırakıyor. Maariv'in 16 Ekim'de yayımlanan anketine göre Netanyahu'nun bloku ile Yahudi muhalefet partilerinden oluşan blok 120 sandalyeli Knesset'te 51'er san-

dalye alıyor; Arap partilerine 14, bu iki kampın dışında kalan bir partiye 4 sandalye öngörülüyor. Hiçbir kamp hükümet kurmak için gereken 61 sandalyeye ulaşamıyor ve katılımcıların yüzde 55'i kesin sonuç çıkmazsa birlik hükümetinden yana. Likud'a 18, eski Genelkurmay Başkanı Gadi Eisenkot'un Yashar partisine 21 sandalye öngörülüyor; başbakanlık tercihinde Eisenkot yüzde 48, Netanyahu yüzde 41 destek alıyor.

Suriye dosyasına dair iki kamp arasındaki ayrılık ise hedefte değil, yöntemde ortaya çıkıyor. Eisenkot, Suriye'de uzun süreli askeri yayılmayı bir yük olarak görürken, 1974 Anlaşması'nın İsrail lehine geliştirilmesi için müzakere başlatılmasını savunuyor. Golan konusundaki yaklaşımı İsrail çıkarlarıyla uyumlu ilerliyor. Netanyahu ise askeri müdahaleyi önceleyerek kapalı bir bölge ve şartlarını dikte edebileceği bir Suriye tasavvur ediyor.

Görsel: İsrail Ordusu Suriye'nin Kuneytra Kırşalında. Kaynak AA.

Bu çerçevede Sufa 53'ün seçim öncesinde öne çıkartılması tesadüf olarak okunmamalıdır. Hat-tın kökeni seçim takviminden bağımsız olsa da saha faaliyetlerindeki yoğunluğun artışıyla gündeme gelmesi, Netanyahu'nun "güvenliği sağlayan lider" anlatısını besleyen görünür malzemeler sunmaktadır. Yani hükümet değişikliği senaryosunda İsrail'in güvenlik talebi endeksli işgal politikaları ortadan kalkmayacak; ancak bu taleplerin doğrudan askeri varlık yerine müzakere edilmiş bir anlaşmayla karşılanma ihtimalini de oluşturacaktır. Şam açısından seçimin önemi de İsrail politikasının tamamen değişmesinden çok, Washington'ın arabuluculuğuna daha açık ve askeri tırmanmayı sınırlamaya daha istekli bir yönetimin ortaya çıkma ihtimalinde yatıyor.

Süveyda Kartı Seçim Kampanyasında: Netanyahu'nun Şara İddiası

Süveyda dosyası, seçim kampanyasının doğrudan içine girdi. Netanyahu, 15 Ekim Perşembe günü İsrail'in kuzeyindeki Yarka kasabasında Dürzi vatandaşlara yönelik bir seçim mitinginde, Temmuz 2025'te Süveyda'daki çatışmalar sırasında Şara ile telefonda görüştüğünü öne sürdü. Netanyahu, Şam'daki Savunma Bakanlığı binasının vurulmasının ve cumhurbaşkanlığı sarayını yerleşkesine yönelik saldırının ardından Şara'yı aradığını, görüşmenin çok kısa ve çok sert geçtiğini ve akabinde Şam yönetiminin Süveyda operasyonunun durduğunu söyledi. Görüşmenin tarihini ve ayrıntılarını paylaşmadı; ayrıca Dürzileri korumaya devam edeceklerini, daha yapılması gerekenlerin bulunduğunu ifade etti. Netanyahu'nun İddiasına ilişkin bağımsız bir doğrulama yok. Şam yönetimi görüşmeyi ne doğruladı ne de açıkça yalanladı. Bunun yerine Suriye'nin resmi haber ajansı SANA'ya konuşan bir hükümet kaynağı, Süveyda Dürzilerinin Suriye'nin ulusal dokusunun ayrılmaz bir parçası olduğunu vurgulayarak toplumun İsrail'deki seçim kampanyalarına dahil edilmesi girişimlerini reddetti.

Şam'ın tezi daha da ileri gidiyor: Kaynak, İsrail'in Temmuz 2025'te Süveyda'daki toplumsal barışın bozulmasında büyük ve kasıtlı bir rol oynadığını, yasa dışı ilan edilmiş bir silahlı gruba silah vererek huzursuzluk çıkarmaya ve Suriye'yi daha geniş bir savaşa sürüklemek için gerekçe üretmeye çalıştığını savundu. Aynı kaynağa göre ABD arabuluculuğu Temmuz 2025'te İsrail hava saldırılarını durdurdu; bu saldırılar da hükümetin Dürzi ve Bedevi gruplar arasındaki çatışmaları sona erdirmek için müdahalesini engellemiştir. Şam, Süveyda'nın yeniden bütünleştirilmesini hedefleyen ve Eylül 2025'te Suriye, Ürdün ve ABD tarafından duyurulan ortak yol haritasını uygulamak üzere ABD ve Ürdün'le çalışmaya devam ettiğini bildirdi. Suriye makamlarının Mart 2026'da kurduğu soruşturma komisyonunun raporuna göre Temmuz 2025 olaylarında 1.760 kişi hayatını kaybetmişti.

Analitik açıdan önemli olan, Süveyda'nın artık yalnızca Şam'ın iç bütünlük sorunu olmaktan çıkıp İsrail iç siyasetinde bir kampanya malzemesine dönüşmesidir. Netanyahu Dürzi seçmene "koruyucu" kimliğiyle hitap ederken, Şam bu söylemi egemenliğe müdahale olarak yorumluyor. Bu nedenle Süveyda, İsrail'in güvenlik, kimlik ve seçim hesaplarının kesiştiği ve Şam'ın yol haritasıyla sınıran bir dosya haline geliyor.

New York Üçgeni: Abdullah, Şara ve Netanyahu

Önceki bölümlerde değinilen gelişmelerden evvel geçirilen Eylül 2026'daki BM haftası da 8 Aralık Devrimi sonrası Suriye'de yaşanan güvenlik paradoksunun diplomatik özeti gibiydi. BM Ge-

nel Kurulu kürsüsünden konuşan Ürdün Kralı II. Abdullah, Filistin dosyasının ardından sözü Suriye'nin güneyine getirdi: “Bu İsrail hükümetinin yayılmacı iştahı artık bölgesel bir tehdittir. Bugün Suriye, uluslararası toplumun görmemeyi seçtiği bir uyarıdır.” Tekrarlanan ihlallere, kademeli genişlemeye ve kritik su kaynakları çevresinde oluşturulan yeni fiili durumlara işaret eden Abdullah, İsrail'in hesaplı adımlarla ne kadar ileri gidebileceğini sınıdığını söyledi ve Ürdün'ün bu konuda kararlı olduğunu vurgulayarak “Ürdün buna göz yummayacak” dedi.

Kral Abdullah'ın konuşması Golan'ın hukuki statüsünden çok, Dera-Kuneytra hattındaki kaosun Amman'ın demografisi, sınır düzeni ve su rejimi üzerindeki olumsuz etkilerine ve bölgesel barışa yansımalarına odaklanıyordu. 1994 barış antlaşmasının su hükümlerindeki gerilimin de konuşmanın arka planında olduğu değerlendirilebilir.

22 Eylül'de ise bu kez Ahmed eş-Şara BM kürsüsüne çıktı. Mesaj iki katmanlıydı. Birinci katman toparlanma anlatısıydı: “Geçen yıl ‘Suriye döndü’ dedim; bugün ‘Suriye yükseliyor’ diyorum.” Silahların devlet kontrolüne alınması, yaptırımların gevşemesi, kurum inşası, gönüllü dönüş ve geçiş dönemi adaleti bu paketin parçasıydı. İkinci katman güvenlik kırmızı çizgisiydi: “Golan Suriye toprağı olarak kalacak.” İlhak girişimleri BM Güvenlik Konseyi'nin 497 sayılı kararı uyarınca geçersizdir; 1974 Anlaşması geçerlidir; İsrail 8 Aralık 2024 hatlarına çekilmelidir. Şara, “Dünya dönüşümüzden memnundur, İsrail ise saldırılarını sürdürmektedir” dedi.

Şara'nın Golan itirazı yalnızca BM kürsüsünde değil, bir gün önce Atlantic Council'de de dile getirilmişti. Kasım 2025'teki Beyaz Saray ziyaretini anlatan Şara, Trump'ın Golan'ı İsrail ege-menliğinde saymasına verdiği cevabı aktardı: “Neden İsraillilere New Jersey'i vermiyorsunuz? Onlara verecek bir Golan'ınız yok; ama New Jersey sizin. New Jersey Demokratlarla dolu ve size oy da vermiyorlar; öyleyse İsrail'e onu verin. En azından o sizin olan bir şey.” Şara'nın deyimiyle şaka olarak kurulan bu cümleler aslında hukuki bir itirazdı: ABD Başkanı kendi eyaletini bile “bağışlayamaz”; Golan'ı ise hiç bağışlayamaz.

Şara hemen ardından şakanın altındaki ilkeyi koydu: “Golan kendi halkına aittir. Onu ne Suriye Cumhurbaşkanı, ne ABD Başkanı, ne de başka biri terk edebilir ya da başkasına verebilir.” Aynı konuşmada, İsrail ile ABD'nin de içinde olduğu doğrudan görüşmelerde güvenlik çerçevesinde “neredeyse yüzde 90” mutabakata yaklaşıldığını, sonrasında İsrail'in geri adım attığını veya yeni şartlar eklediğini söyledi. Şam'ın tavrı özetle şudur: Diplomasi kapısı açık, fakat işgal altında barış yok; önce çekilme, sonra güvenlik düzenlemesi, en sonda kalıcı barış konuşulabilir. Golan ise pazarlık konusu değildir.

23 Eylül'de BM kürsüsüne çıkan Netanyahu ise Şara'yı ismen hedef aldı: “Bay Şara, Yahudilerin Golan'da Musa zamanından beri olduğunu bilmelisiniz. Bunu Kitabı Mukaddes'te okuyabilirsiniz.” Böylece konuyu 1974 hattından ve 2024 müdahalesinden koparıp 1967 Golan'ının “ebedi

aidiyeti" iddiasına çekmeye çalıştı. Savunma Bakanı Yisrael Katz da aynı gün "Golan ilelebet İsrail'in ayrılmaz parçasıdır" açıklamasıyla Netanyahu'ya destek verdi.

Üç BM konuşmasının özeti nettir. Kral Abdullah güney Suriye'yi Ürdün'ün sınır ve su güvenliği olarak okuyor. Şara, Golan'ı ve 8 Aralık sonrası Suriye'nin güneyindeki İsrail'in askeri saldırılarını egemenlik haklarının ihlali olarak okuyor ve tavrının net olduğunu teyit ediyor; Trump'a verdiği New Jersey cevabı da bu tavrın Washington ayağını oluşturuyor. Netanyahu ise Golan'ı tarih-teoloji söylemi ve önleyici güvenlik doktrini tezleriyle kapatmaya çalışıyor.

Uluslararası Aktörlerin Tutumu, İsrail İç Siyasal Dengeleri ve Suriye Halkının Tepkisi

Suriye etrafındaki bölgesel denklem; küresel aktörlerin tutumu, İsrail'in güvenlik doktrini ve Suriye halkının saha gerçekliğiyle biçimleniyor. Netanyahu, Suriye'deki askeri operasyonları bir yandan "önleyici askeri doktrin" çerçevesinde sunarken, diğer yandan seçim öncesinde iç siyasette sıkışan konumunu güçlendirmek için bir araç olarak kullanıyor. Operasyonları bir "güvenlik başarısı" gibi sunarak iç kamuoyunu konsolide etmeye çalışıyor. BM'deki "Yahudiler Musadan beri Golan'da" cümlesi ve Yarka'daki Dürzi mitinginde Şara ile telefon görüşmesine dair anlattıkları, iç kamuoyuna ve belirli seçmen gruplarına dönük mesajların parçasıdır. Dışarıda Suriye'nin gündemde tutmaya çalıştığı statüyü kilitlemeye çalışırken, içeride varoluşsal bir anlatıyı besliyor.

Buna karşın Suriye halkı, iç siyasi veya mezhepsel farklılıkları bir kenara bırakarak dış müdahalelere karşı büyük çoğunlukla ortak bir duruş sergiliyor. Sınır ihlalleri, Süveyda'daki ayrılıkçılık kışkırtmaları, Kuneytra'da Sufa 53 kaynaklı arazi kayıpları ve altyapıyı hedef alan bombardımanlar halk nezdinde yoğun tepki oluşturuyor.

Türkiye, Suriye'nin kurumlarıyla yeniden ayağa kalkması, terör odaklarının temizlenmesi ve ülkenin toprak bütünlüğünün korunması için diplomasiden lojistiğe yoğun bir çaba harcıyor. Ebu Zuhur saldırısının Türkiye'ye dönük örtülü mesajı, Ankara'nın bu çabasını tesadüfi değil yapısal bir hatta yerleştirdi. Türkiye Dışişleri Bakanlığı Sufa 53 çalışmalarının yeniden başlamasını da 1974 Anlaşması'nı aşındırdığı ve "yeni oldubittiler" amaçladığı gerekçesiyle kınadı. Türkiye, İsrail'in işgallerine karşı Suriye'nin egemenlik haklarını savunuyor ve destekliyor.

ABD yönetimi ise Baas sonrası Şam'daki yeni yönetimle aktif teması sürdüren bir hat izliyor. ABD, Suriye ve Ürdün'ün Süveyda için ortak yol haritasında yer alması ve İsrail-Suriye güvenlik

görüşmelerine arabuluculuk yapması bakımından önemli bir aktör. Tom Barrack'ın Ebu Zuhur saldırısını “gereksiz tırmanma” diye nitelemesi farklı yorumlara yol açsa da mevcut durumda yalnızca retorik düzeyde değerlendirilebilir. Ayrıca Trump'ın 2019'da Golan'ı İsrail toprağı olarak tanıyan kararı hala masada. Şara'nın New Jersey cevabı tam da bu yüzden diplomasinin nazik dilini kırıp mülkiyet ilkesini hatırlattı.

Sonuç

8 Aralık devrimi sonrası Suriye sahası, klasik bir iç savaş sonrası toparlanma sürecinin çok ötesinde, Doğu Akdeniz ve Orta Doğu'nun güvenlik mimarisinin yeniden kurgulandığı merkezlerden biri haline gelmiştir. İsrail, 2011–2024 yılları arasında Esed rejimiyle sürdürdüğü zımni mutabakatı ve nokta operasyon modelini büyük ölçüde terk etmiş; Şam'da kurulan merkezi ve kapsayıcı yeni devlet yapısını stratejik bir statü kırılması olarak görerek askeri müdahalelerini kalıcı tampon alanlar oluşturma amacına dönüştürmüştür. Bu durum Dera, Kuneytra ve Süveyda hattını yalnızca Şam'ın bir iç bütünlük meselesi olmaktan çıkarıp Ürdün'ün su ve sınır güvenliğinden Türkiye'nin bölgesel dengeleme kapasitesine kadar uzanan çok uluslu bir kilit alana dönüştürmüştür. İsrail'in Süveyda üzerindeki mikro-etnik ayrıştırma hamleleri Şam'ın kapsayıcı siyasi adımlarıyla zayıflatılmış olsa da güney sınırı, önümüzdeki dönemin en kırılgan asimetrik çatışma alanı olmaya aday görünmektedir.

27 Ekim seçimleri bu tabloya yeni bir katman ekliyor. Sufa 53'ün kökeni seçim takviminden bağımsız olsa da hattın ve Süveyda dosyasının seçim kampanyasında görünür hale gelmesi, Suriye politikasının İsrail iç siyasetinde bir araç olarak kullanıldığını gösteriyor. Seçim sonucu hangi blokun lehine olursa olsun, sahada oluşmuş fiili durumların geri alınması kolay olmayacaktır. Hükümet değişikliği İsrail'in güvenlik taleplerini ortadan kaldırmayacak; yalnızca bu taleplerin askeri varlık yerine müzakere edilmiş bir çerçeveye karşılanma ihtimalini artırabilecektir.

Şam yönetiminin sahadaki askeri sınırlılıklara rağmen diplomaside ve retorikte uluslararası hukuku, mülkiyet hakkını ve 1974 sınırlarını merkeze koyması son derece rasyonel bir yaklaşımdır. Şam, henüz İsrail ile simetrik bir askeri denge kuramamış olsa da diplomatik meşruiyet zemininde rakibini işgalci konuma hapsederek kurumsallaşmasını tamamlamak üzere zaman kazanmayı hedeflemektedir. Diğer yandan İsrail'in Ebu Zuhur Askeri Hava Üssü saldırısıyla Türkiye ile Şam arasındaki olası askeri işbirliği mekanizmasını hedef alması, yeni Suriye ordusunun oluşturulmasında ve hava sahası güvenliğinde Ankara-Şam hattındaki iş birliğinin jeopolitik bir zorunluluk olduğunu göstermektedir.

Suriye'nin toparlanması ile İsrail'in askeri baskısı arasındaki paradoks, İsrail dışındaki bölgesel aktörlerin Suriye lehine ortak bir güvenlik anlayışında birleşmesini gerektirmektedir. Suriye'nin güneyinde kalıcı egemenliğin ilk yolu ise İsrail'in 8 Aralık 2024 öncesi tampon hatlarına çekilmesinden ve Suriye'nin egemenlik haklarının eksiksiz tanınmasından geçmektedir. Öte yandan İsrail sorunu, gerek bölge gerekse dünya için yalnızca Suriye'deki varlığının sınırlandırılmasıyla ya da tamamen çıkarılmasıyla çözülemeyecek kadar geniş ve derindir.

Kaynakça

- Anadolu Agency. "What Is Israel's 'Sufa 53' Military Project in Southern Syria?" *Express Tribune*, 5 Ekim 2026. <https://tribune.com.pk/story/2633074/what-is-israels-sufa-53-military-project-in-southern-syria>.
- Anadolu Ajansı. "Türkiye, İsrail'in Suriye'nin Kuneytra vilayetindeki faaliyetlerini en güçlü biçimde kınadı." 5 Ekim 2026. <https://www.aa.com.tr/tr/gundem/turkiye-israilin-suriyenin-kuneytra-vilayetindeki-faaliyetlerini-en-guclu-bicimde-kinadi/4078334>.
- Arab News. "Israel Steps Up Incursions into Southern Syria, Detains Four in Quneitra." *Arab News*, 18 Ekim 2026. <https://www.arabnews.com/middle-east/israel-steps-up-incursions-into-southern-syria-detains-four-in-quneitra-3006937>.
- . "Syria Condemns Israeli 'Sufa 53' Project in Quneitra Countryside." *Arab News*, 4 Ekim 2026. <https://www.arabnews.com/middle-east/syria-condemns-israeli-sufa-53-project-in-quneitra-countryside-3004619>.
- Evrensel. "İsrail'de seçimler yaklaşırken: Netanyahu'nun rakibi Gadi Eisenkot öne çıkıyor." 30 Ağustos 2026. <https://www.evrensel.net/haber/5998338/israil-de-secimler-yaklasirken-netanyahu-nun-rakibi-gadi-eisenkot-one-cikiyor>.
- Mepa News. "İsrail seçimleri Suriye politikasını nasıl etkileyecek?" 16 Ekim 2026. <https://www.mepanews.com/israil-secimleri-suriye-politikasini-nasil-etkileyecek-80239h.htm>.
- . "Netanyahu, Suriye Devlet Başkanı Şara ile görüşüğünü ileri sürdü." 16 Ekim 2026. <https://www.mepanews.com/netanyahu-suriye-devlet-baskani-sara-ile-gorustugunu-ileri-surdu-80232h.htm>.
- . "Suriye: İsrail, Süveydâdaki Dürzileri siyasi amaçları için kullanıyor." 17 Ekim 2026. <https://www.mepanews.com/suriye-israil-suveydadaki-durzileri-siyasi-amaclari-icin-kullaniyor-80247h.htm>.
- Noon Insight. "Sufa 53: The Military Route Israel Is Carving through Southern Syria." *NoonPost*, 6 Ekim 2026. <https://www.noonpost.com/en/385472/>.
- Oweis, Khaled Yacoub. "Israeli Expansion across Golan Heights Frontier Takes Toll on Syrian Farmers." *The National*, 16 Ekim 2026. <https://www.thenationalnews.com/news/mena/2026/10/16/syria-israel-golan-sufa-53/>.
- Oweis, Khaled Yacoub, Thomas Helm ve Nada Maucourant Atallah. "Golan Heights Dilemma: Israel's New Military Line Blurs Engagement and Confrontation." *The National*, 9 Ekim 2026. <https://www.thenationalnews.com/news/mena/2026/10/09/syria-israel-golan-heights/>.
- Speakman Cordall, Simon. "The Israeli Politicians Seeking to Replace Netanyahu." *Al Jazeera*, 17 Ekim 2026. <https://www.aljazeera.com/news/2026/10/17/the-israeli-politicians-seeking-to-replace-netanyahu>.

Suriye Arap Haber Ajansı (SANA). “İsrail’in Suriye’nin Kuneytra İlinde Yürüttüğü ‘Sufa 53 Hattı’ Nedir?”

9 Ekim 2026. <https://sana.sy/tr/syria/2327606/>.

Syrian Arab News Agency (SANA). “Official Source: Druze in Sweida Inseparable Part of Syrian National

Fabric.” 15 Ekim 2026. <https://sana.sy/en/syria/2351049/>.

Şarku’l Avsat. “İsrail’in Suriye’nin güneyinde kurduğu Sufa 53 hattı nedir?” 6 Ekim 2026. <https://turkish.aawsat.com/node/5326618>.

İNSAMER
İNSANİ VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

www.insamer.com